optimizem, želja po spoznanju in delu jim ne dopušča odmora. Preveč sile je v njih in čimprej bi radi popravili žalostno dedščino. Pred seboj imajo narod, šolo, mladino, kateri hočejo pomagati do lepše bodočnosti in s tem tudi uravnovesiti svoje življenje in svoj položaj.

V rokah imajo naš »Okvirni načrt za študij vasi«, Jurančičevo knjigo »Iz šole za narod«, Dobrskovo knjigo »Vpliv socialnih razmer na razvoj otroka«, Načrt »Gospodarske sloge«, Anketo o porodičnem životu na selu itd. Debatirajo in izmenjavajo medsebojne misli. Tako raste in dobiva svojo končno stilizacijo njihov detajliran plan in načrt. Med nje prihajajo od časa do časa strokovnjak sociolog iz Zagreba, strokovnjak pedagog in psiholog ter jim s svojim znanjem in izkustvi pomagajo pri kovanju načrta. Njihov nerazdružni tovariš Kranjčević tudi mesec dni ne more biti brez njih, zato se ponovno vrača med nje, ne kot pater familias, temveč kot tovariš in vodnik. Če že koga prevzamejo težke misli, pa mlade tovarišice pripomorejo s svojim humorjem in duhovitostjo do razvedrila.

Tudi slovenski pokretaši prihajamo k njim. Po kratkem bivanju med njimi vidimo: ista usoda, isto trpljenje, iste težnje in isto delo. Čim dalje smo med njimi, tem bolj raste v nas prepričanje: na pravi poti smo in na tej poti nismo osamljeni; tisoči iz vrst mlade generacije se na jugu prebujajo...

Vračamo se s trdno vero: prihodnje leto moramo skupno na letovanje!

K njihovemu podrobnemu načrtu se bomo še povrnili. -ej.

Splošne vesti

POMORSKI TEČAJ ZA SLOVENSKO UČITELJSTVO V BAKRU.

Med Oblastnimi odbori JS je prvi začel akcijo propagandnih tečajev v res širokem razmahu Oblastni odbor JS Ljubljana v početku 1935. leta. Od 2. do 5. januarja je priredil v Ljubljani sličen tečaj, ki se ga je udeležilo 140 učiteljev, učiteljic in profesorjev ter 20 dijakov iz najvišjih razredov srednjih šol.

Letos je dal Oblastni odbor JS Maribor pobudo za popagandni tečaj v svojem lepem domu ob Jadranu. Ljubljanski OO se mu je z veseljem priključil. Izvršni odbor je z odobravanjem dal svoj pristanek in svoj prispevek — in tečaj se je vršil.

Od 20. do 27. julija se je trudil s tečajniki tajnik OOJS Maribor, g. Janko Pirc. Posvečal je tečaju vso pozornost in z njim njegov štab v predavalnici in jedilnici, na kopnem in na morju, da so vsi tečajniki v vsakem oziru odnesli iz Bakra najboljše vtise. Osem dni v tečaju je preteklo kot bi mignil in ni ga bilo med udeleženci, ki bi si ne bil zaželel, da se zadeva vsaj ponovi.

O ideologiji Jadranske straže, o njeni potrebi in o metodah propagande je govoril g. Janko Pirc, ki je tečaj tudi otvoril v imenu prireditelјev. Zanimiva so bila razmotrivanja o divni preteklosti naše trgovske mornarice in o njenem sedanjem stanju, ki jih je podal kapitan dolge plovitbe g. Branko Širola. Da je glavni tajnik IO g. dr. Ivo Rubić s svojim predavanjem o Jadranu v našem narodnem gospodarstvu žel med poslušalci neomejeno priznanje, se razume. Mag. pharm. g. Uroš Kilvain je s svojim opisovanjem ribarjenja na Jadranu pregnal celo med tečajnicami strah pred morskim psom, vse pa je za morske ribe navdušil. Star praktik v obmorskih kolonijah in telesno-vzgojni strokovnjak g. Ivan Lavrenčič, učitelj telovadbe, je podal važna navodila za vodstvo ekskurzij in kolonij na morju. Iz svoje dolgoletne prakse je tečajnikom nanizal kopico smernic glavni tajnik Sekcije PJS za dravsko banovino, učitelj Viktor Pirnat, v zadevi ustanavljanja in vodstva organizacije starih in mladih, poverjeništev, krajevnih odborov in podmladkov.

Svečan je bil poset, ki so ga pokojnemu Gervaisu, skladatelju himne JS, napravili tečajniki in tečajnice.

Najlepši je bil izlet z izletniškim parnikom »Karađorđe« na Rab. Med šest sto izletniki smo se porazgubili, pa spet našli, in čeravno izdatno v manjšini, je bila vendar nas in naše pesmi polna ladja. Tudi izlet na Sušak, v njegovo luko, na Trsat in v Martinščico moremo šteti le v pridobitev. Ogledali so si tečajniki še domove v Kraljevici in v Bakarcu in dobili so vpogled na življenje in vrvenje ob našem morju.

Razen dveh tečajnikov so bili vsi iz stanu vzgojiteljev naše mladine. Ljubljanski oblastni odbor je povabil v tečaj sledeče svoje priznane sodelavce in vzgledne poverjenike PJS ali odbornike JS: Bitenc Drago, učitelj, Krško; Costa Anton, učitelj mešč. šole, Jesenice; Dobovšek Marjan, prof., Novo mesto; Gros Maksa, učiteljica, Mohorje pri Vel. Laščah; Ivanc Valerija, nastavnica, Brežice; Kodrič Vladimir, učitelj, Kočevje; Kos Anica, učiteljica, Sodražica; Martelanc Vlado, učtelj, Črnomelj; Novak Grga, učitelj, Vrhnika; Pahor Minka, učiteljica, Trbovlje; Pipan Justina, nastavnica, Senovo; Razpotnik Srečko, šef žel. postaje Zidani most; Turšič Rudolf, železniški uradnik, Rakek; Urbajs Alojzija, učiteljica, Dol pri Hrastniku; Vivoda Sonja, učiteljica, Cerklje pri Kranju.

Oblastni odbor JS Maribor je na svoj razpis sprejel v tečaj sledeče prijavljence, tudi po večini stare odlične delavce: Besanič Malčka, učiteljica, Lepa njiva; Božiček Edmund, učtelj, Griže; Brumen Viktor, učitelj, Sv. Lenart v Slov. goricah; Dolenc Mila, učiteljica, Mežica; Gorišek Mirko, učitelj, Žalec; Janež Lucijan, učitelj mešč. šole, Sv. Lenart v Slov goricah; Kocar Franjo, učitelj, Veržej; Kodrič Stane, učitelj mešč. šole, Žalec; Peunik Erna, učiteljica, Mozirje; Regvat Janko, učitelj, Dobje; Strmšek Slavko, učitelj mešč. šole, Sv. Lenart v Slov. goricah; Švigelj Slava, učiteljica, Mežica; Vreže Julče, učitelj, Šoštanj; Zorn Jože, učitelj, Rače pri Mariboru; Zrimšek Viktor, učitelj, Slivnica.

Iz svoje prakse in iz svojih izkušenj bodo vsi tečajniki poslali Oblastnima odboroma odnosno Sekciji PJS svoje pripombe glede pomanjkljivosti pri propagandi in vodstvu edinic, kot tudi svoje predloge, kaj in kako naj bi se v tem pogledu izboljšalo.

V. P., Ljubljana.

VAŽNA OKROŽNICA

Kraljevska banska uprava v Ljubljani je izdala vsem upraviteljstvom ljudskih šol v dravski banovini sledečo važno okrožnico.

Dodatno k tuuradnem razpisu od 15. aprila 1937 pod IV. S. No. 362/1

odrejam

nastopno dopolnilo

K part. IV/3 in II/1—4 šolskega proračuna »B«: Samoučila in pisarniške potrebščine je naročiti prvenstveno pri banovinski zalogi šolskih knjig, smejo se pa naročiti tudi pri drugih založništvih in knjigarnah, v nujnih primerih tudi v manjših krajih pri domačih trgovcih.

K part. IV/1 in IV/2. Naročila za učila in knjižnice se izvrše razen pri banovinski zalogi šolskih knjig lahko tudi pri drugih knjigarnah, oziroma trgovcih, ki vrše predmetno razprodajo.

K točki 5/č — Nabavke: Tudi za nabave učil in knjig za knjižnice, samoučil in pisarniških potrebščin pri banovinski zalogi šolskh knjig so potrebni komisijski zapisniki, odnosno vsaj ugotovitev na računu samem, da je bilo blago nabavljeno komisijsko pri najugodnejšem ponudniku. To klavzulo podpišejo 3 člani komisije. Nabavko mora pa tudi v tem primeru odobriti sresko načelstvo po čl. 13. pravilnika o uredbi za vzdrževanje ljudskih šol.

To okrožnico je uvrstiti med normalije pod geslico: XXVI Uredba o vzdrževanju ljudskih šol po banovini št. 2 Odredbe za izvajanje šolskega proračuna »B« za leto 1937, 1938; dopolnilo.

Predsednik: **Dr. Majcen**, s. r.

— **Knjige iz založbe Učiteljske tiskarne** so odobrene z nastopnimi odloki ministrstva prosvete: **Flere: Naša prva knjiga - O. N. br. 29.278/1935. — Gangl: Druga čitanka - O. N. br. 44.639/1934. — Černej: Tretja čitanka - O. N. br. 29.279/1935. — Rapè: Četrta čitanka - O. N. br. 29.280/1935. — Flere: Peta čitanka - O. N. br. 29.277/1935. — Jederlinič: Druga srbska ali hrvatska čitanka - O. N. br. 52.779/1937. — Jederlinič: Tretja srbska ali hrvatska čitanka - O. N. br. 52.779/1937. — Lesica: Druga srbska ali hrvatska čitanka - O. N. br. 41.532/1937. — Lavter: Računica za 3. š. l. - O. N. br. 52.778/1937. — Lavter: Računica za 4. šol. l. - O. N. br. 52.778/1937. — Lavter: Posebno ukosłovje računskega pouka - S. N. br. 5189/1937.**

— **Turneja Trboveljskih slavčkov v Celje, Ptuj in Maribor.** Po daljšem presledku bodo Slavčki pod vodstvom svojega dirigenta tov. Šuligoja zopet posetili Celje, Ptuj in Maribor. Takrat bodo izvajali popolnoma nov spored in bodo prišla v glavnem na koncertni oder dela naših skladateljev, ki jih še niso imeli Slavčki na svojih programih. V Celju bodo nastopili v Celjskem domu v nedeljo 3. oktobra ob pol 5. uri popoldne, v Ptuju 4. oktobra ob 20. uri v Društvenem domu, v Mariboru pa 5. oktobra ob 20. uri v Unionski dvorani.

— **»Navodilo« k Fleretovi: »Naši prvi knjigi« stane 4 din,** ne 1 din, kakor je bilo pomotoma javljeno v 9. številki »Učiteljskega tovariša«.

— **Ročni katalog brez koledarja in navodil stane samo 8 din.**

— **Brošuro o pokojnem E. Adamiču** te dni razpošilja JUU sresko društvo Laško lično in aktualno knjižico »Osebnost E. Adamiča«, ki jo je napisal tov. Milan Mahkota, učitelj z Dola pri Hrastniku — predsednikom sres. društev. Apeliramo tem potom na stanovsko zavednost tovarišev ter jih prosimo, da posežejo po knjižici, ki stane le 5 din. S tem minimalnim prispevkom bo krilo društvo jedva stroške za svoje plemenito delo. Prosimo tudi, da naročijo šol. upravitelji po 2 izvoda (10 din) za šolsko knjižnico. Tovariši, priporočite delo tudi neučiteljem, ki se zanimajo za velikega pokojnika. Naj izvedo, da je bil Adamič u č i t e l j !

— **V spomin pokojnemu direktorju Maroltu** je darovala vadnica na državni učiteljski šoli znesek 130 din podpornemu fondu sekcije JUU v Ljubljani. Iskrena hvala!

— **Kako sem si uspešno pomagal.** Za oddelke v višji narodni šoli nimamo primernih čitank. Posebno v zadnjih dveh letih nam primanjkuje primernega čtiva. Pri obravnavi naših mož, pesnikov in pisateljev sem opozoril učence na mladinske zbirke naših pisateljev: Frana Levstika, Frana Erjavca, Josipa Stritarja, A. M. Slomška, Simona Jenka in J. Kersnika. Učenci so si za mal denar kupili te knjige. V vsakem oddelku si je ena polovica učencev nabavila Levstika, druga pa Stritarja. V drugem oddelku si je nabavila prva skupina Slomška, druga pa Erjavca. Pri čitanju sta uporabljala eno knjigo po dva učenca, ker ni toliko denarja, da bi si vsi nabavili, pa tudi gre. Bolje bi seveda bilo, da ima vsak učenec svojo knjigo. Ko smo knjige prečitali, smo jih zamenjali z drugim oddelkom. S tem postopkom se je zelo poživilo zanimanje za čitanje, pa tudi za pouk in spoznavanje naših velmož.

Osebne zadeve

—i **Nove nastavitve.** Z več odloki od 31. avgusta dalje so bili na novo nastavljeni v učiteljsko službo naslednji brezposelni učiteljski abiturienti (-nje): Mihevc Jože v Polje, okraj Šmarje, Šter Ciril v Božakovo (Črnomelj), Wölle Rudolf v Benico (Lendava), Šibenik Jože v Pince (Lendava), Gerželj Milan v Goru (Kočevje), Jug Feliks v Dol. Topli Rebri (Kočevje), Vodopivec Ivan v Kuželj (Kočevje), Schwarz Drago v Čadreže (Krško), Praper Jože v Sv. Planino (Litija), Grobler Alfred v Cajnarje (Logatec), Stropnik Karel v Igo vas (Logatec), Jošt Henrik v Adrijance (Murska Sobota), Jalen Franc v Dolž (Novo mesto), Grašič Ivan v Podstenice (Novo mesto), Sorko Bogomir v Sv. Primož (Dravograd), Gaberc Jože v Zagorje (Šmarje), Viršek Stanislav v Galicijo (Celje), Zorko Karel v Stari trg (Črnomelj), Duh Ivan v Novo Štifto (Gornji grad), Kocbek Ivan v Čemšenik (Kamnik), Perharič Janez v Banja Loko (Kočevje), Glavan Alojzij v Stanetince (Ljutomer, Kos Karel v Rovte (Logatec), Petrovič Boleslav v Sv. Jurij (Murska Sobota), Ukmar Vinko v Črneče (Dravograd), Kopriva August v Svetinje (Ptuj), Dimec Srečko v Št. Janž na Vinski gori (Slovenj Gradec), Videnič Alojzij v Dobje (Šmarje), Čamernik Franc v Olimje (Šmarje), Časel Stanislav v Svetinje (Ptuj), Veršič Konrad v Dobje (Šmarje), Domiter Amalija v Markovce (Murska Sobota), Domiter Franja v Trdkovo (Murska Sobota), Bartol Pavla v Stari trg (Črnomelj), Carli Vida v Kapco (Lendava), Hanzliček Ana v Fikšince (Murska Sobota), Poznik Dagmar v Št. Jošt (Ljubljana okolica), Kofalt Frančiška v Svibno (Krško), Mežnarič Antonija v Stari trg (Črnomelj), Kavčič Ivanka v Stopiče (Novo mesto), Kavčič Ivanka v Sv. Peter pod Svetimi gorami (Šmarje), Knol Valerija v Sv. Tomaž (Ptuj), Eržen Pavla v Škocijan (Krško), Erker Vera v Tišino (Murska Sobota), Glavnik Ljudmila v Gornji Lakoš (Dol. Lendava), Gosar Marija v Sv. Vid (Logatec), Koncilija Terezija v Svetinje (Ptuj), Kolenko Marija v Vidonce (Murska Sobota), Lomšek Ida v Virštanj (Šmarje), Mazi Pavla v Moščance (Murska Sobota), Medved Anica v Svetinje (Ptuj), Nepužlan Henrika v Sveti Duh (Ptuj), Primožič Lidija v Št. Jernej (Krško), Race Josipina v Stari log (Kočevje), Šiška Nada v Stari trg (Črnomelj), Urek Vera v Sv. Florijan (Konjice), Zajc Albina v Tepanje (Konjice), Dular Frančiška v Preloko (Črnomelj), Čater Alojzija v Stogovce (Ljutomer), Bučar Ana v Žeravlje (Murska Sobota), Breznik Marija v Čatež (Novo mesto), Antloga Antonja v Solčavo (Gornji grad), Ahtik Marija v Stogovce (Ljutomer), Žmavc Ivanka v Cankovo (Murska Sobota), Zadel Leopoldina v Planino (Šmarje), Urbanek Filomena v Železno goro (Ljutomer), Ternik Marija v Sv. Jurij (Ljubljana okolica), Štrukelj Albina na Sladki vrh (Maribor levi breg), Šteblaj Majda v Kapele (Ljutomer), Radej Antonija v Žice (Konjice), Prohinar Zora v Št. Andraž (Slovenj Gradec), Prhavc Julija v Poljane (Škofja Loka), Požar Marija v Sveti Bolfenk na Kogu (Ptuj), Opeka Frančiška v Ajdovec (Novo mesto), Motoh Josipina v Loški potok (Kočevje), Martinčič Alojzija v Šmihel nad Mozirjem (Gornji grad), Lovše Majda v Vel. Trn (Krško), Letič Marija v Gor. Lendavo (Murska Sobota), Lampret Zora v Sveti Miklavž (Ptuj), Košuta Irma v Zameško (Krško), Košuta Helena v Pišece (Brežice), Košak Miroslava v Bizeljsko (Brežice), Korbar Ivana v Kuzmo (Murska Sobota), Klemenčič Avrelija v Sv. Tomaž (Ptuj), Klamer Matilda v Križevce (Ljutomer), Karo Pavla v Šafarsko (Ljutomer), Kafou Marija v Dolino (Dol. Lendava), Jerina Marija v Stari trg (Logatec), Hinterlehner Marijana v Dol. Slaveče (Murska Sobota), Gruden Ivana v Igo vas (Logatec), Grbec Ema v Dol. Slaveče (Murska Sobota), Gorjanc Antonija v Sv. Anton v Slov. goricah (Maribor levi breg), Gerželj Jožefa v Sv. Bolfenk v Slov. goricah (Ptuj), Erman Ivana v Moravče (Kamnik), Debeljak Frančiška v Sv. Benedikt (Maribor levi breg), Brodnik Frančiška v Sv. Venčesl (Maribor desni breg), Branisel Marjeta na Sladki vrh (Maribor levi breg), Avguštin Brigita v Tišino (Murska Sobota), Renčelj Zorislava v Melince (Dolnja Lendava), Raner Matilda v Radatoviče (Črnomelj), Krušič Helena v Bukovščico (Škofja Loka), Koprivc Valerija v Ravne (Slovenj Gradec), Kiefer Doroteja v Žvirče (Novo mesto), Jelšnik Velena v Orešje (Brežice), Jaklič Helena v Kopanj (Ljubljana okolica), Merkuš Alice v Sv. Barbaro v Halozah (Ptuj), Bahovec Ana v Senovo (Brežice), Tavželj Ljudmila v Javorje (Litija), Štublar Marija v Loški potok (Kočevje), Šolar Marija v Zagradec (Novo mesto), Šmitek Stanislava v Peče (Kamnik), Musar Ana v Dole (Litija), Merzel Marija v Sv. Jedert (Laško), Lavrič Ljudmila v Rovte (Logatec), Hribar Antonija v Polšnik (Litija), Pipan Kristina v Dev. Mar. v Brezju (Maribor desni breg), Gomiršek A. Marija v Črno (Dravograd), Borse Ljudmila v Gaberje (Novo mesto), Schaubach Lea v Prosenjakovce (Murska Sobota), Malnar Vera v Staro vas (Brežice), Demšar Rafaela v Rovte (Logatec), Žgank Ivana v Gor. Lendavo (Murska Sobota), Štiglic Marija v Žusem (Šmarje), Novak F. Pavlina v Pince (Dol. Lendava), Soukal Marija v Veliki Gober (Litija), Ozvald Dragica v Zali log (Škofja Loka), Dernač Vladimir na Bloke (Logatec), Plantan Ivan v Dobovec (Litija), Hrobat Leopold v Šmartno ob Dreti (Gornji grad), Bella Norbert v Sv. Martin (Maribor levi breg), Bakoš Ludvik na Sladko goro (Šmarje), Rudolf Friderik v Pertočo (Murska Sobota), Marion Sikst v Tepanje (Konjice), Šerona Vinko v Zavodne (Slovenj Gradec), Kink Frančiška v Struge (Kočevje), Razinger Jadviga v Čentibo (Dol. Lendava), Fabiani Marija v Turje (Laško), Berlan Marija v Rovo (Kamnik), Roman Viktorija v Bizeljsko (Brežice), Mihelič Marija v Podgrad (Novo mesto), Tomažič Amalija v Št. Lambert (Litija), Bohinc Roza v Polje (Šmarje), Dremelj Neža v Sotesko (Novo mesto), Koncilija J. Jožefa v Globodol (Novo mesto), Pernat Emilija v Križevce (Murska Sobota), Ušeničnik Jakob v Drašiče (Črnomelj).

Kaj vse pišejo
o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

—l **Zvišanje plač.** Po vesteh iz Beograda bi imela uredba o zvišanju uslužbenskih prejemkov od najnižje do vključno IV. skupine 2. stopnje biti uveljavljena že 1. oktobra letos. (»Slovenec« od 28. septembra).

—l **O potrebi povišanja plač državnim uradnikom** piše v svojem uvodniku Ob dvanajsti uri »Naš glas« od 15. IX. Tu navaja tudi: Gotovo je, da je sedanji način delitve prejemkov na plačo in doklade za stalno nemogoč in je treba čimprej to v bistvu le začasno ureditev odpraviti. Zato naj se temeljne plače in pokojnine tako zvišajo, da bodo ustrezale dejanskemu življenjskemu standartu javnega uslužbenstva. Kako naj se to uredi: ali s tem, da se nam plače določijo v zlatu, ali pa, da se ravnajo po gospodarskih razmerah, t. j. da se ob določenih rokih sproti zvišujejo ali znižujejo sorazmerno z gibanjem uradnega indeksa cen, je postranska stvar. Drugi sistem je uveden na Angleškem, v Belgiji in še po drugih raznih državah in je pokazal doslej prav zadovoljive rezultate. (»Naš glas«, 15. IX.)

—l **Predsednik tov. Metod Kumelj oproščen.** Obtožen je bil, da je na zborovanju učiteljskega društva v Slovenski Bistrici dne 6. marca v svojem poročilu med drugim kritiziral sestavo disciplinskega sodišča za učitelje — zaslišanih je bilo 13 prič. Iz predloženih dokazov in izpovedi prič je bilo videti, da poročilo predsednika Kumlja ni vsebovalo nikake nedopustne kritike in da obtožnica ne kaže stvarnega poteka predsednikovega poročila na učiteljskem zborovanju. Po končanem obrambnem govoru odv. dr. Vavpetiča je razglasil sodnik oprostilno sodbo v veliko zadoščenje številnih navzočih učiteljev in drugega občinstva. (»Jutro«, 24. IX.)

—l **Nabave šolskih potrebščin.** Po okrožnici banske uprave si morajo šol. upraviteljstva nabavljati vse potrebščine pri banovinski zalogi šol. knjig. »Zveza trgovskih združenj« je že maja intervenirala pri g. banu, ki je obljubil, da bo zadevo proučil in odredil vse potrebno, da ne bo trgovstvo trpelo škode. Ker se ni nič ukrenilo, je imenovana Zveza intervenirala pri prosvetni upravi in še enkrat pri g. banu. Doslej uspeha ni bilo.

G. Bezjak iz Kranja je omenil, da je izdalo ministrstvo prosvete navodilo, da se smejo v šolah uporabljati le one učne knjige, ki so bile izdane po l. 1934. Po tem letu je bilo izdanih le malo knjig in tako bodo ostali učenci brez knjig. Trgovcem so ostale ogromne zaloge, ki so zdaj brez vrednosti.

G. Pintar iz Maribora je poudarjal, da je nastalo tam med trgovci s šolskimi potrebščinami tako nezadovoljstvo, da groze z izstopom iz vseh organizacij. (»Slov. beseda«, 24. IX.)

—l **O nevzdržnih razmerah na bežigrajski šoli v Ljubljani,** kjer je pouk deljen tako, da hodijo nekateri otroci v šolo dopoldne, drugi popoldne, — prinaša daljši članek »Slovenski narod« od 23. IX.

—l **O II. vseslovanskem pedološkem kongresu v Ljubljani** prinaša daljše poročilo 8. številka »Zdravja«. Navaja seveda predvsem predavanja, ki se tičejo zdravja in higiene mladine.

—l **Poslopje soboške ljudske šole — propast mladine.** Pod tem naslovom poroča »Murska Krajina«, 26. IX. o šol. poslopju, ki je v skrajno slabem stanju. Starši, zbrani na roditeljskem sestanku, so poslali posebno resolucijo glede nujne potrebe nove zgradbe na bansko upravo.

—l **Resolucija stalnega odbora za evharistične kongrese.** Ob priliki letošnjega evharističnega kongresa v Dubrovniku je bila sprejeta tudi resolucija proti laicističnim poskusom v šoli. Glasi se: V prepričanju, da je laicizem izmed največjih ovir za evharistično vzgojo mladine, ugotavljamo, da je še danes

v rabi mnogo šolskih učbenikov, ki so sestavljeni v tem duhu. Ogorčeno ugovarjamo, da se v teh učbenikih katoličani žalijo v svojih verskih čustvih in izpostavljajo posmehu, da se celo katoliške verske resnice zavijajo in tajijo in se naposled v njih zgodovinska dejstva iz življenja katoliške Cerkve in papeštva ponarejajo in tendenciozno opisujejo, tako da bi učencem zamrzili katoliške verske svetinje. Zato z vso odločnostjo zahtevamo, da se ti učbeniki takoj odstranijo iz šol. Zahtevamo, da se na šolah za katoliške učence nastavljajo le učitelji katoliške vere, saj to zahteva katoliški pouk in načelo enakopravnosti. Katoličane pozivamo, da se poslužujejo svojih pravic, ter naj pri svojih otrocih od šolske vzgoje izločujejo vse, kar ni v skladu s katoliškimi načeli (»Cerkveni glasnik«, 1. septembra).

Naša gospodarska organizacija

—g **Zadružnikom Učit. samopomoči.** V septembru 1937 so umrli 3 zadružniki: Roškar Draga, Tezno pri Mariboru, Špan Anton, Slov. Bistrica, in Marolt Nande, Ljubljana — 431. do 433. smrtni primer. S položnicami, katere ste prejeli v zadnjih dneh septembra t. l., nakažite samski zadružniki po 16 din, zakonski pari pa po 31 din. — Zaostankov za prejšnje mesece (velike počitnice!) je veliko, ki izkazujejo visoke zneske. Zadružna uprava je poslala vsem tem zadružnikom opomine za poravnavo z označenim zneskom in številko smrtnih primerov. Nadeja se, da bodo poravnani vsi ti zaostanki že v prvih dneh meseca oktobra 1937. Prosimo! — Vsak zadružnik dobi s položnico na posebnem listu tiskane registrirane spremembe v naših zadružnih pravilih, kakor jih je sprejel občni zbor US v Ljubljani, 23. maja 1937. Vlepite ta listek v zadružno knjižico!

Učiteljska tiskarna

—t **Učitelj brez »ROČNEGA ZAPISNIKA« je ptič brez peruti. Le vzemite ga v roko, pa se boste prepričali, da je res.** Česar koli ne veste — v njem najdete! V njem so navodila za vse in za vsako priliko; za one ki v službo vstopajo, ki že službujejo in ki se odpravljajo v pokoj, pa še mnogokaj, kar mora vsak učitelj vsak dan vedeti. **Naročite ga čimprej! Letos bo zaloga skoraj pošla!**

—t **Vranc-Dolganov:** Koncentracijski načrt letnih delovnih enot še ni oddan v tisk, ker čakamo na prednaročnike za določitev naklade. Šole, prijavite naročbe, da omogočite hitro izdajo.

—t **Šolarske knjižnice** se premalo popolnjujejo. Naročite lepe in dobre knjige iz bogate zaloge v Učiteljski tiskarni. Cene knjigam so izdatno znižane.

—t **Novakovo: Risanje** dobe šole po izdatno znižanih cenah. Naročite to delo že zaradi narodnih motivov, ki jih lahko uporabljate tudi pri ročnih delih.

—t **Poštnine prosto pošilja Učiteljska tiskarna vse šolske potrebščine upravam šol in šolskim odborom. Poslužite se te ugodnosti.**

—t **Zastonj ne,** pač pa s 15% popustom dobe zadružniki »Učiteljske tiskarne« blago, ki ga kupijo za lastno uporabo.

—t **Žirovnikove narodne pesmi** so najcenejše pesmarice za šolo. V zalogi »Učiteljske tiskarne« so 3 zvezki. Vsak stane samo 1 din.

—t **ČIM VEČ ČLANOV ZADRUŽNIKOV ima tiskarna, tem več ima ugleda v poslovnem svetu. Radi tega in da je res last slovenskega učiteljstva, zahtevamo, naj bo vsak zaveden učitelj tudi naš zadružnik. — Na slabe gmotne razmere se ne smemo v tem primeru izgovarjati, saj lahko vplačujemo deleže v malih obrokih.**

— **Veliko izbiro učnih pripomočkov in učil** za vse šole ima v zalogi Knjigarna Učiteljske tiskarne. Učila in knjige dobavlja po najugodnejših pogojih.

– **VSAK ORGANIZIRAN ČLAN je moralno obvezan prevzeti vsaj 1 delež Učit. tiskarne po 250 din; sreska učiteljska društva pa naj ves odvišen denar nalagajo v deležih ali vlogah.**

—t **UČITELJSKA TISKARNA je druga po velikosti v Sloveniji in lahko glede kakovosti dela tekmuje z vsako v državi.**

Mladinska matica

—mm **KNJIGE MLADINSKE MATICE so dotiskane. Ekspedicija se začne 1. oktobra in bo trajala do 8. Za ljubljanske šole, ki pošljejo same po knjige, bodo te na razpolago v petek 1. oktobra popoldne. S knjigami bo odposlana tudi 1. številka novega letnika »Našega roda« z vsemi navodili za poverjenike.**

—mm **O VIII. letniku »Našega roda«** piše »Naš glas« od 1. avgusta. Obsega 320 strani in je ves bogato ilustriran. Med sotrudniki najdemo imena znanih leposlovnih avtorjev, kakor so Fr. Bevk, A. Cerkvenik, Mara Husova, A. Irgolič, M. Klopčič, M. Kunčič, Ks. Meško, Pastuškin, Iv. Pregelj itd. Pester je oddelek, ki je namenjen najmlajšim, in v katerem so sodelovali mnogi znani mladinski pisatelji, kakor Cv. Golar, M. Kunčič, J. Ribičič in drugi. List je redno objavljal tudi poučne sestavke pod zaglavjem »Doma in na tujem«. Med ilustratorji so zastopani nekateri priznani risarji: M. Gaspari, B. Jakac, Tone Kralj, Fr. Mihelič, N. Pirnat, Ksenija Prunkova, H. Smrekar itd. — Ob zaključku letnika moremo z veseljem ugotoviti, da se je »Naš rod« v zadnjem letu še znatno izboljšal, tako da je zdaj gotovo najlepši slovenski — pa tudi jugoslovanski — mladinski list. Pri tem je treba še pomisliti, da obenem z drugimi mladinskimi knjigami, ki jih izda vsako leto Mladinska matica, velja komaj din 22.50 na leto. Jugoslovansko učiteljsko združenje, ki izdaja list, sme biti upravičeno ponosno nanj. Uredil je tudi letošnji letnik Josip Ribičič.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—pev. **Prihodnji pevski tečaj bo 15., 16. in 17. oktobra t. l.** v Ljubljani; prostor javimo pravočasno. — Opozarjamo pevke in pevce, da dobro preštudirajo program. Moški zbor naj posebno dobro pregleda 13., 14., 15. in 16. stran »Roženic«. — V kratkem dobe vsi člani posebne okrožnice, v katerih bo navedeno vse naše nadaljnje delo. Ker so predvideni nastopi v Ljubljani, Mariboru in Zagrebu, prosimo, da si člani urede svoje izvenšolsko delo tako, da bodo lahko obiskovali vse nadaljnje pevske tečaje in zborovske nastope.

—pev. **Učiteljski pevski zbor sprejema nove člane z dobrimi glasovi — posebno so vabljeni basi.**

—pev. **Edicijo »Mladini«** je naročilo že več tovarišev, a upamo, da jo bodo tudi drugi. Osem dvo in troglasnih mladinskih zborov s spremljevanjem klavirja ali harmonija dobite za znižano ceno 5 din. Besede so Levstikove, kompozicije pa pok. skladatelja E. Adamiča, ki je dobro poznal otroško dušo. Pesmi so primerne za razne šolske prireditve. Naročite jih takoj.

Šolski radio

—r 2. teden. **V torek dne 5. okt.** bo predaval g. Rafael Bačar: Obramba in zaščita našega živalstva. II.—III.

Zgodovinski razvoj zaščite. Zakaj ščitimo živali. Narodni parki, zaščitna ozemlja v Ameriki, Evropi in pri nas. Drugi načini ohranitve živalstva v prvotni obliki in vrstah. Društva za zaščito in obrambo živalstva. Literatura o tem vprašanju pri nas. Deklamacija pesmic o živalih. Oponašanje glasov zaščitenih ptic.

V petek dne 8. oktobra bo govoril g. Oskar Hudales: »Hmelj — Savinjčanova sreča in nesreča. V predavanju bo v živih in privlačnih slikah nanizal vrsto zgodbic, ki opisujejo pridelovanje, sušenje in prodajo hmelja. II.—III.

—r **V kmetijskem radiu** bo v nedeljo 3. oktobra ob 17. uri predavanje: Gospodarska navodila za kmetovalce in tržne cene.

Stanovska organizacija JUU

Iz društev

Vabila

= JUU — SRESKO DRUŠTVO LAŠKO bo zborovalo in opravilo svoj občni zbor v **sredo,** 13. okt. 1937 ob 8. uri zjutraj v Zidanem mostu. — Dnevni red: 1. Otvoritev. 2. T. G. Masaryk (predava tov. Milan Mahkota). 3. Zapisnik. 4. Dopisi. 5. Poročila tajnika, blagajnika in revizorjev. 6. Proračun 1937/38. 7. Poročilo o glavni in banovinski skupščini. 8. Slučajnosti. — P. S. Zborovanje smatrajte kot komemoracijo za pokojnim T. G. Masarykom, zato je udeležba d o l ž n o s t ! Tov. blagajnik prosi zamudnike, da poravnajo članarino. Dolžnike še iz prejšnjih posl. let pa tem potom z a d n j i k r a t opominjamo, da poravnajo zaostanke, ker sicer bomo prisiljeni podvzeti — nam sicer neljube — o s t r e j š e m e r e, in to brezpogojno!

= JUU — SRESKO DRUŠTVO MURSKA SOBOTA zboruje dne 2. oktobra 1937. v dvorani Sokolskega doma v Murski Soboti ob 9. uri s sledečim dnevnim redom: 1. Komemoracija za Masarykom. — »Masaryk učitelj« (prof. Liška). — 2. Situacijsko poročilo. — 3. Poročila o skupščinah JUU v Ljubljani in Skoplju. — 4. Proračun za poslovno leto 1937./38. — 5. Slučajnosti. — Društvo prosi, da članstvo do zborovanja poravna članarino za leto 1936./37., v nasprotnem primeru smo prisiljeni, da izvajamo sklep članstva z dne 19. junija 1937. Pozivamo tovariše, ki niso člani društva, da prijavijo svoj pristop. — S tovariškimi pozdravi!

Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO KOČEVJE ima svoj letni občni zbor v soboto, dne 16. oktobra t. l. točno ob 11. uri predpoldne v ljudski šoli v Kočevju. Dnevni red: 1. Občni zbor — poročila društvenih funkcionarjev. — 2. Članarina za leto 1937./38. — 3. Poročila o skupščinah. — 4. Stanovske zadeve. — 5. Slučajnosti. — K polnoštevilni udeležbi vabi **odbor.**

= JUU — SRESKO DRUŠTVO KOZJE naznanja, da se bo vršil **občni zbor** društva v soboto, dne 9. oktobra 1937. ob 10. uri dopoldne v prostorih ljudske šole v Kozjem. Dnevni red: 1. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega zborovanja. 2. Poročilo podpredsednika M. Kosa. 3. Došli dopisi. 4. Referat tovarišice Anice Štukl: »Kaj pričakuje mladina od svojih slavnosti?« 5. Nove volitve upravnega in nadzornega odbora, stanovskega razsodišča in strokovnega odbora. 6. Slučajnosti in predlogi. — Eno uro pred pričetkom zborovanja naj bi bili navzoči vsi člani za sestavo kandidatnih list, ker morajo biti ob pričetku že sestavljene. — **Moser Julijana,** t. č. tajnica.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO V ŠOŠTANJU javlja, da bo prvo letno zborovanje združeno z občnim zborom v soboto dne 9. oktobra t. l. ob 9. uri v Šoštanju s sledečim dnevnim redom: 1. Poročila funkcionarjev o preteklem letu. 2. Poročilo o banovinski in državni skupščini. 3. Poročilo o Učiteljski tiskarni. 4. Naše delo v prihodnjem letu. 5. Slučajnosti.

Pozivamo vse novodošle in neorganizirane člane, da pošljejo svoje prijave še pred prvim zborovanjem. Brezposelni učiteljski abiturienti vabljeni. — **Odbor.**

= JUU — SRESKO DRUŠTVO LITIJA bo zborovalo 3. soboto v oktobru, t. j. dne 16. oktobra 1937 v Ljubljani ob 9. uri (po prihodu 2. vlaka iz Zasavja) pri Mikliču. — **Dnevni red:** 1. Poročila o skupščinah in funkcionarjev o tekočem delu v JUU. 2. Slučajnosti. — **Odbor.**

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO KRANJ je zborovalo dne 11. septembra t. l. v Kranju. Udeležba 53 članov.

Tov. predsednik Rant poda situacijsko poročilo.

Izčrpno je podala tov. Malenškova poročilo o banovinski skupščini. Po poročilu je bil sprejet sledeči sklep: »Naš rod« naj ostane v tej obliki in v taki izdaji kot doslej. Knjige naj izidejo v začetku šolskega leta.

Apel tovariša predsednika, naj pristopijo tovariši kot zadružniki k Učit. tiskarni, je imel lep rezultat, saj je bila priglasna pola do zadnjega izpolnjena novih zadružnikov. Tako bo res Učiteljska tiskarna postala stanovsko podjetje, ker bodo njeni zadružniki skoraj izključno le učitelji.

Ker je z novim letom v rabi Breznik-Ramovšev pravopis, predlaga tov. Kus, da se za prihodnje zborovanje povabi kakega slavista, ki bo učiteljstvu podal smernice za pouk in rabo pravopisja.

Nato poda tov. predsednik poročilo o državni skupščini. Imenitno poročilo je učiteljstvo z velikim zanimanjem sprejelo, posebno še, ker se je prepričalo, da ni bila skupščina taka, kakor so jo popisovali razni časopisi.

Sledilo je tajniško poročilo, ki ga je podal tajnik tov. Kus. Glede pevskega zbora se sklene, da se bo skušalo pri sreskem društvu ustanoviti to važno panogo v tekočem šolskem letu.

Tov. Škodlarjeva poda blagajniško poročilo ter proračun za prihodnje poslovno leto. Poročilo se vzame na znanje.

Nato je predaval tov. Rape o stvarnem pouku v osnovni šoli.

Zborovanje je bilo lep dokaz stanovske zavesti in se je nadvse zadovoljivo končalo.

F. Rant, preds. **Kus Viljem,** tajnik.

Novosti na knjižnem trgu

DOBROVOLJCI
KLADIVARJI JUGOSLAVIJE

S posebno akademijo v Ljubljani in Mariboru sta izročili »Sreski organizaciji vojnih dobrovoljcev« to važno zgodovinsko delo javnosti. Prvi izvod knjige »Dobrovoljci kladivarji Jugoslavije« je bil izročen materi dobrovoljca, ki je padel v borbi za Jugoslavijo. In priznati moramo, da smo dobili s to knjigo važen zgodovinski doprinos k pravilnemu gledanju na vse borbe za našo narodno osvoboditev. Kaj vse so naredili, koliko so žrtvovali vojni dobrovoljci za svobodo naše domovine, more preceniti le oni, ki je temeljito preštudiral literaturo o dobrovoljskem pokretu. Toda prav v pogledu te vrste literature smo občutili Slovenci veliko vrzel. Če izvzamemo Pivkove knjige, ki se nanašajo le na italijansko fronto, Jelenčevo »1912 do 1918« in nekaj časopisnih člankov, nismo doslej imeli dela, ki bi nam nudilo vsaj površen pregled vsega onega, kar so ustvarili naši vojni dobrovoljci. Z izdajo knjige »Kladivarji Jugoslavije« je vsaj delno zamašena ta vrzel naše književnosti.

Nova knjiga o dobrovoljcih, ki obsega nad 800 strani, nam po 20 letih opisuje trpljenje in doživljaje, prizadevanja in borbe onih največjih idealistov, ki so bili pripravljeni žrtvovati prav vse za svobodo domovine.

Obširen, pregleden in izčrpen pregled razvoja dobrovoljskega gibanja in borb za svobodo našega naroda nam podaja v uvodu knjige dr. Ernest Turk. Daleč nazaj poseže pisec, tja do prvih bojev na Kosovem polju, prehaja do Karađorđa in vseh onih, ki so se skupno z njim prostovoljno borili proti nasilju in tiranstvu, omenja vse obupne upore in podvige raznih borcev proti Turkom in prehaja do svetovne vojne, ko se je dobrovoljski pokret spremenil v mogočen val, ki je mnogo pripomogel do končne zmage nad zatiralci našega naroda — pripomogel narodu do osvobojenja.

Razni avtorji, vsi dobrovoljci, katerih prispevki so zbrani v tej knjigi, opisujejo svoje doživljaje, svoja prizadevanja in borbe, žalostne pa tudi vesele trenutke med svetovno vojno in v dobrovoljskih legijah. Na vseh bojiščih so se borili ti junaki, ves svet so prepotovali, mnogo videli, še več doživeli, mnogo so pretrpeli, še več žrtvovali, a izvojevali so končno zmago. Vse to so popisali, vse to je priobčeno v tej knjigi. Če so nekateri opisali svoje občutke in doživetja nekoliko spretneje, drugi s trdo roko, to ne kvari celotnega vtisa, ki ga naredi knjiga »Kladivarji« Jugoslavije na čitatelja.

Če že pišemo o tem delu, ne moremo mimo dejstva, da je zastopanih v njem 8 piscev iz učiteljskega stanu, katerih prispevki so prav dobri. So to naši tovariši Belšak Ljudevit, Engelsberger Viktor, Gole Jože, Jeras Josip, Kozak Josip, Laharnar Ivan, Prinčič Edvard in Sardoč Adam. Mnogo je sicer še učiteljev, ki so bili dobrovoljci, a niso tu zastopani, toda to nam je zadostno potrdilo, da je bil prav učiteljski stan v tem pokretu precej dobro zastopan.

Omeniti moramo še krasno opremo in lep tisk knjige, kar je oboje oskrbela »Učiteljska tiskarna«. Knjiga je kljub svoji obsežnosti in lepi opremi zelo poceni, saj stane le 145 din in jo zato učiteljstvu najtopleje priporočamo.

—k **Pravni svetovalec.** Drugi del te knjige, ki jo je izdala Umetniška propaganda, obsega dve deli, in to: **Dr. Srečko Goljar: Kmetska zaščita, in dr. Rado Kušej: Zakonsko pravo v predhodnem načrtu državljanskega zakona na kraljevino Jugoslavijo.** Prvo delo je razdeljeno v XIII. poglavij, in sicer: I. Krog zaščitenih oseb, II. Potrdilo o zaščiti, III. Krog zaščitenih dolgov, IV. Kmet-porok, zadolžnik, V. Vsebina obvez. Način poravnave upnikom, ki niso denarni zavodi. VI. Usoda zemljiških kupčij izpred 20. aprila 1932. VII. Zasebne in javne listine o dolgovih. VIII. Zavarovanje. Zamude. Sodni postopek. IX. Način poravnave terjatev zavarovalnic in raznih ustanov. X. Razmerje dolžnikov napram denarnim zavodom. XI. Razmerje med staro in novo zaščitno zakonodajo. XII. Zaključna beseda, XIII. Pregled zakonodaje o zaščiti. — Drugo delo je natis štirih predavanj v ljubljanskem Radiu, in to: Današnje pravno stanje. — Zaroka, oklici in zakonski zadržki po predhodnem načrtu. — Oblika in učinki poroke in ločitev zakona. — Razveza zakona (razporoka). — Pravni svetovalec, posebno tak, ki vsebuje najvažnejše, danes veljavne odredbe, je zelo dobrodošel vsakomur in bo dobro služil tudi učiteljstvu, ki je večkrat v položaju, da mora iskati razne pravne nasvete če hoče prav svetovati ljudstvu. — Zakonsko pravo je izšlo tudi v posebni knjigi. — Obe knjigi se dobita tudi v Učiteljski knjigarni.

—k **Pouk iz obrti in industrije** za III. in IV. razred meščanskih šol. Napisal Marijan Markovac. Zagreb 1937. Cena vsaki knjigi 24 din. Prva knjiga ima 110 strani in vsebuje opise vseh vrst obrti in industrije, kakor tudi pridobivanje raznih surovin. Za IV. razred meščanskih šol je napisal pisec pod istim naslovom 96 strani obsegajočo knjigo, ki nadaljuje snov prve knjige in prehaja v tvarinoznanstvo. Obe knjigi, ki sta namenjeni meščanskim šolam, bosta pa lahko služili kot priročnika učiteljstvu, ki poučuje na obrtnih in kmetskih nadaljevalnih ter tudi v višjih narodnih šolah.

—k **Južna Srbija.** Uredil prof. Bogoljub Krejčik. Izdal Savez Sokola kraljevine Jugoslavije. — Beograd 1937. Knjiga predstavlja zbirko člankov raznih avtorjev, ki obravnavajo zgodovinska, kulturna, gospodarska, nacionalna, sociološka in razna druga vprašanja Južne Srbije. Knjiga je zelo zanimiva, opremljena tudi z mnogimi slikami in predstavlja nov vir za vsestransko proučavanje naše domovine.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnike, barometre toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

Glavni in odgovorni urednik Ivan Kocijančič. — Izdajatelj: J. U. U. — sekcija za dravsko banovino v Ljubljani. Za sekcijo odgovarja Metod Kumelj.
Tiska Učiteljska tiskarna (predstavnik Francè Štrukelj). — Vsi v Ljubljani.